

ΓΑΜΟΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ ΡΩΜΑΙΑΣ

Α'

 Τρεβώνιος ἦτο πατρίκιος Ῥωμαῖος εἰς τῶν ἐξοχωτέρων πολιτικῶν καὶ τῶν φρονιμωτέρων πολιτῶν τῆς κοσμοκράτορος Ῥώμης. Ἀνατραφεὶς καλῶς ὑπηρέτησεν ὡς ἀγαθὸς πατριώτης τὴν πατρίδα του, ἀσκήσας πάσας τὰς ὑπὸ τῆς πόλεως δοθείσας αὐτῷ λειτουργίας μετὰ πολλῆς εὐσυνειδησίας. Ἡ σύζυγός του Βολουμνία ἦτο πρότυπον Ῥωμαίας δεσποίνης, ἡ δὲ μονογενὴς αὐτοῦ θυγάτηρ Ναιβία, χαριεστάτη νέα, τύπος καλλονῆς καὶ σώφρονος παρθένου. Δὲν ἠκολούθησε δὲ ἡ οἰκογένεια τοῦ Τρεβωνίου τὸν νεωτερισμὸν τῆς ἐποχῆς του, καθ' ἣν πάντα τὰ γυναικεῖα ἔργα ἐθεωροῦντο ποταπά, ἀλλ' εἰς τὰ ἀρχαῖα καὶ αὐστηρὰ ἐνέμενον ἦθη, ὥστε αὐτὴ ἡ μήτηρ ἐδίδαξε τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν τὴν θυγατέρα τῆς, ἣτις ἐκ δούλης Ἑλληνίδος μαθοῦσα νὰ ὁμιλῇ τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀνέγνω μετὰ τῆς μητρός τοὺς ἐξοχωτέρους τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ πεζογράφων, ἐμελέτησεν ἐπισταμένως τὸν Ὀράτιον καὶ Βιργίλιον, τοὺς ἐξόχους τῆς πατρίδος τῆς ποιητάς, καὶ ἐδιδάχθη ὑπ' αὐτῆς τὴν μυθολογίαν, ἱστορίαν, γεωγραφίαν καὶ μετρικὴν. Οὕτως ἐλευθερίως ἀνατρεφομένη ἡ Ναιβία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ὁσημέραι ἠυξάνετο οὐ μόνον σωματικῶς, ἀλλὰ καὶ πνευματικῶς καὶ κατέστη μετ' οὐ πολὺ σεμνὴ καὶ χαρίεσσα παρθένος, χάρμα τοῦ οἴκου τῆς καὶ ζηλευτὴ ὑπὸ πάντων.

Ὡς πολλαχοῦ καὶ παρ' ἡμῖν ἐγίνετο καὶ γίγνεται ἔτι, ἀπὸ μικρῶν ἤδη οἱ γονεῖς προορίζουσι τὴν μέλλουσαν σύζυγον εἰς

τὸν υἱὸν τῶν ἢ τὴν θυγατέρα τῶν, καὶ συνδέονται οὕτω πως δύο οἰκογένειαι διὰ στενῶν συγγενείας δεσμῶν, μὴ ὄντων βεβαίως τῶν μελλόντων νυμφίων ὑποχρέων νὰ τηρήσωσι τὴν συμφωνίαν ταύτην τῶν γονέων τῶν, ἀφοῦ οὗτοι ἠλικιωθῶσιν, οὕτω καὶ ἐν Ῥώμῃ τὸ πάλαι ὑπῆρχε τὸ ἔθος τοῦτο, ὅπερ ὁμως, ἀφοῦ τὰ τέκνα ἠλικιοῦντο, ὤφειλε νὰ κυρωθῆ, οὕτως εἶπεῖν, δι' ἐπίσημου τινὸς πράξεως, τῆς λεγομένης μνηστείας. Ἐγίνετο δὲ ἡ μνήστευσις παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ὑπὸ μόνων τῶν γονέων ἀμφοτέρων τῶν μελλονύμφων, παρόντων μαρτύρων (sponsors), ὁ δὲ γαμβρὸς ἢ μᾶλλον ὁ πατὴρ τούτου δωρεῖται τῇ μνηστῇ ἐκτὸς ἄλλων δώρων καὶ δακτύλιον ἐκ λίθου, ὅπερ αὐτὴ φέρει ἐπὶ τοῦ παραμέσου ἀριστεροῦ δακτύλου. Συμπόσιον δὲ ἐν ᾧ ἐκτὸς τῶν μαρτύρων καὶ ἄλλοι προσεκαλοῦντο δαιτυμόνες, ἐπιθέτει τὸ τέλος εἰς τὴν ἐπίσημον ταύτην πράξιν, καθ' ἣν διακόπτεται καὶ πᾶν οἰκογενειακὸν πένθος.

Καὶ τὴν Ναιβίαν οἱ γονεῖς αὐτῆς μικρὰν ἔτι εἶχον μνηστεύσει πρὸς νέον τινά, ἀλλ' ἤδη, ἀφοῦ ἡ μὲν κόρη ἀναπτυχθεῖσα ἐγνώρισε καλλίτερον καὶ ἡγάπησε τὸν ἐκλεκτὸν τῆς, ὁ δὲ νέος ἐπιμελῶς ἀνατραφεὶς καὶ τὰ νομικὰ σπουδάσας ἐξετίμησε τὰς ἀρετὰς τῆς μελλούσης συντρόφου του, κατὰ τὰ τέλη Ἀπριλίου ἐγένετο καὶ ἡ ἐπίσημος αὐτῶν μνήστευσις, καθ' ἣν ἡ μὲν Ναιβία εὐτυχῆς καὶ ὑπερήφανος ἐφόρεσε πρῶτον τὸν τοῦ ἀραβῶνος δακτύλιον, σύμπας δὲ ὁ οἶκος τοῦ Τρεβωνίου ἐπληροῦτο χαρᾶς καὶ εὐθυμίας. Ἐπειδὴ δὲ ἀρχομένου ἤδη τοῦ Μαΐου μέχρι τῆς 14 Ἰουνίου γάμος δὲν ἐτελεῖτο, καθ' ὅσον ἤρχιζον τὰ Νεκύσια, καθ' ἃ ἀπεκάθαιρον διὰ διαφόρων ἐξιλαστικῶν μέσων τοὺς οἴκους τῶν ἀπὸ τῶν πονηρῶν πνευμάτων, ὁ γάμος ὠρίσθη τελευτῶντος τοῦ Ἰουνίου. Ἀπὸ πρωΐας ὁ οἶκος τοῦ Τρεβωνίου εἶχε κοσμηθῆ διὰ στεφάνων μεγαλοπρεπεῖς τάπητες εἶχον στρωθῆ εἰς πάσας τὰς αἰθούσας, καὶ ἀνθοδέσμαι ἐκ διαφόρων ἀνθέων καὶ χρωμάτων ἦσαν πανταχοῦ ἐγκατεσπαρμέναι. Οἱ ὑπηρέται ἔτρεχον ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τοποθετοῦντες καὶ παρασκευάζοντες πάντα, πᾶσα ἡ οἰκογένεια, ἀφοῦ πρωΐαι-τατα ἐτέλεσε τοὺς οἰωνούς, ἐορτασίμως ἐνδεδυμένη ἦτο εὐθυμος καὶ φιλόφρων, ἡ δὲ ὠραία νύμφη, ἥτις τὴν προτεραίαν εἶχεν ἀποθέσει τὴν περιπόρφυρον ἐσθῆτά της (toga praetexta)

καὶ κατὰ τὸ ἐπικρατοῦν ἔθος αὐτὴν μὲν τῇ παρθενικῇ τύχῃ, τὰς δὲ πλαγγόνας τῆς τοῖς Λάροις ἢ ἑφεστίοις θεοῖς εἶχεν ἀριερώσει, ἐνεφανίσθη ἔχουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸν ἐρυθρόξανθον κεκρύφαλον, ὃν ἅμα τῇ περιβολῇ τοῦ βασιλικοῦ χιτῶνος πρὶν κατακλιθῆ εἶχεν ἐπιθέσει ἔνεκα τοῦ αἰσίου οἰωνοῦ. "Ὅθεν καὶ εὐθὺς ἀπεσύρθη ἵνα στολισθῆ ἑορτασίμως ὑπὸ τῆς εὐτυχοῦς μητρός τῆς. Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ὁ οἶκος ἐπληρώθη οἰκείων, φίλων καὶ πελατῶν, ὧν τινες μὲν ἤλθον ὅπως συγχαρῶσιν, ἄλλοι δὲ ὅπως παραστῶσιν ὡς μάρτυρες τοῦ γαμικοῦ συμβολαίου.

Μετ' ὀλίγον ἐνεφανίσθη καὶ ἡ αἰδήμων νύμφη, φέρουσα ἀπλὴν μὲν ἀλλὰ θελκτικὴν ἐνδυμασίαν. Ἐφόρει μὲν πάλιν τὸν χιτῶνα, ἀλλ' ὑπὸ τὸ στήθος ἦτο περιεζωσμένη διὰ κροκώδους ἐξ ἐρίου ζώνης, καὶ ἐπὶ τῆς κομφῶς εἰς πλοκάμους διατεταγμένης κόμης τῆς, οἵτινες συνεκρατοῦντο διὰ ταινιῶν ἐξ ἐρίου, ἔφερε στέφανον ἐκ ρόδων καὶ κλάδων μυρσίνης, οὗς κατὰ τὸ ἔθος αὐτῆ ἢ ἰδίᾳ ἔπρεπε νὰ κόψη, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τὴν πυρρῶδη ἐξ ἐρίου νυμφικὴν καλύπτραν (flammeum) ὃ ἐστὶ τετράγωνον κεφαλῆς κάλυμμα, ἢ ἐπικρατίδα, ὅπερ ὀπισθεν καὶ παρὰ τὰ πλευρὰ πρὸς τὰ κάτω καταπίπτον, ἄφινε ἐλεύθερον τὸ πρόσωπον, ξανθὰ σανδάλια ἐκ μαλακοῦ δέρματος, περιδέριον ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ, ἐν ᾧ ἀνηρτημένοι ἦσαν πολλοὶ κωδωνίσκοι, ζευγὸς χρυσοῦν ψελλίων καὶ μαργαρίτης ἐν ἐκάστῳ τῶν ὠτων ἀπετέλουν τὸν νυμφικὸν κόσμον.

Μετ' ὀλίγον θόρυβος καὶ ἐπευφημῖαι ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ἀνήγγελλον ὅτι ὁ γαμβρὸς ἐπάτησε τὸ κατώρλιον τοῦ οἴκου καὶ μετ' ὀλίγα λεπτὰ ἐνεφανίσθη εἰς τὸν ἑορτασίμως κεκοσμημένον πρόδομον φαιδρός, ὑπὸ τοῦ γέροντος πατρός του ὀδηγούμενος καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ ὀμίλου φίλων.

Ὁ Τρεβώνιος εἰσελθὼν ἀνήγγειλε τοὺς αἰσίους οἰωνούς, μεθ' ὃ συνετάχθη τὸ συμβόλαιον τοῦ γάμου καὶ ὑπογραφὴν ὑπὸ δέκα μαρτύρων ἐσφραγίσθη. Νύμφη καὶ νυμφίος ἔδωκαν τὴν ἀμοιβαίαν αὐτῶν συγκατάθεσιν πρὸς τέλεσιν τοῦ γάμου, ἔγγαμος δὲ τις συγγενῆς ὡς νυμφαγωγὸς ὠδήγησε πρὸς τὸν γαμβρὸν τὴν αἰδήμονα νύμφην καὶ συνέπλεξεν αὐτῶν τὰς χεῖρας.

Νῦν ἄρχεται ἡ ἐπίσημος τέλεσις τοῦ γάμου, ἀμνὸς σφα-

γιάζεται καὶ ἡ ταχέως ἐκδαρεῖσα τοῦ ζώου δορὰ ἐξαπλοῦται ἐπὶ τοῦ ἐκ δύο θέσεων κλιντήρος, ἐφ' οὗ ἔπρεπε νὰ καθήσῃ τὸ νεαρὸν ζεῦγος.

Ὁ ἐν τῇ θυσίᾳ ὑπηρετῶν νεανίσκος (camillus), κομίζων ἅμα καὶ ἐν κεκλεισμένῳ κιβωτίῳ τὰ πρὸς θυσίαν ἐπιτήδεια, ἀνάπτει ὑπὸ τὸν ἤχον τῶν αὐλῶν τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ ἱερεὺς ἀναγινώσκει κατὰ τὸ τυπικὸν τὰς εὐχάς, ἐπικαλούμενος τὴν ἐπὶ τῶν νεοῦμφων τῶν θεῶν εὐλογίαν καὶ ἠγούμενος περιάγει τὸ ζεῦγος τρίς περὶ τὸν βωμόν, ἡ δὲ νύμφη ῥαντίζει τοῦτον δι' οἴνου καὶ ἐπιχέει λιθανωτὸν ἐν τῇ χρυσῇ φιάλῃ. Μετὰ τὸ πέρας τῆς τελετῆς πάντες οἱ παρόντες εὐχονται πᾶν ἀγαθὸν καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου.

Ἡ αἴθουσα τοῦ φαγητοῦ καὶ τὰ παρακείμενα ἀνοικτὰ δωμάτια κεκοσμημένα διὰ λαμπρῶν τειχογραφιῶν ἐπληροῦντο ἀνθοδεσμῶν καὶ ἔλαμπον ὑπὸ τοῦ ἀπλέτου φωτὸς τῶν διαφόρων κομψῶν λαμπτήρων, τρίκλινα δὲ ἐν τάξει τεταγμένα προσέμενον τοὺς δαιτυμόνας.

Κατὰ τὸν πότον ἤρξαντο αἱ προπόσεις, ὧν πολλαί, ἰδίως δὲ τοῦ ἀστείου Σερβιλίου, ἄκοσμοι καὶ ἀμφίλογοι προεκάλεσαν πολλάκις ἐρύθημα αἰδοῦς ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς σεμνῆς νύμφης.

Τῆς νυκτὸς ἐπελθούσης ἠγέρθησαν πάντες ἀπὸ τῆς τραπέζης καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς δομιδοῦκης Ἦρας ἤρξατο ἡ ἐπίσημος προπομπή τῆς νύμφης εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ γαμβροῦ. Ἡ εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς καταφυγούσα νύμφη ἀπάγεται βίβη ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ καὶ δακρύων πλήρεις ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀποχαιρετᾷ τὸν πατρικὸν οἶκον καὶ λαμβάνει θέσιν ἐν τῇ πομπῇ. Τὸ πλῆθος ἐκρήγνυται εἰς ἐπευφημίας, ἀνάπτονται αἱ λαμπάδες, καὶ ὑπὸ τοὺς ἤχους τῶν αὐλῶν βαίνει ἡρέμα ἡ πομπή, ἐνῶ πλῆθος θεατῶν περιέργων εἰς τὰς ὁδοὺς συνωθεῖται. Ἡ νύμφη ὀδηγεῖται ὑπὸ τριῶν ὠραίων καὶ καλλικόμων παίδων, ὧν ὁ μὲν εἰς προπορεύεται κρατῶν τὴν τοῦ ὑμεναίου λαμπάδα, οἱ δὲ ἕτεροι δύο χειραγωγοῦσι τὴν νύμφην. Ἠλικάτη καὶ ἄτρακτος κομίζονται αὐτῆς κατόπιν. Εἶτα ἕπεται ὁ νυμφίος, ὅστις διασκορπίζει εἰς τὰ ἐξ ἐφόδου ἀπαιτοῦντα καὶ διαπληκτιζόμενα παιδία, κάρυα καὶ μικρὰ κερμάτια. Οὕτω ὑπὸ τὰ δυνατὰ καὶ ἐνίοτε ἄσεμνα ἐπιβοήματα τοῦ πλῆθους διὰ πολλῶν καμπῶν φθάνει ἡ πομπή εἰς τὸν οἶκον τοῦ γαμβροῦ,

οὐ ἡ θύρα ἦτο κεκοσμημένη διὰ στεφάνων, ἀνθοδεσμῶν καὶ ταινιῶν. Ἡ νύμφη χρίει ἤδη τὰς παραστάδας τοῦ νέου αὐτῆς οἴκου δι' ἐλαίου καὶ περιστέφει αὐτὰς δι' ἐρεῶν ταινιῶν, θέτουσα αὐτὸν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ἐφεστίων θεῶν, μεθ' ὃ ἡ νυμφαγωγὸς ταχέως αἶρει αὐτὴν ὑπὲρ τὸ κατώφλιον καὶ εἰσάγει ἐντός, ἵνα μὴ δῆθεν φανῇ ὅτι αὐτὴ ἐκουσίως παραδίδει τὴν ἑαυτῆς παρθενίαν. Μόνον ὁ γαμβρός, οἱ γονεῖς, οἱ προσκεκλημένοι φίλοι καὶ οἱ πρὸς ὑπηρεσίαν ἐκλεχθέντες δοῦλοι ἀκολουθοῦσιν αὐτὴν εἰς τὸν οἶκον, ὅστις νῦν ἐκλείετο μυστηριωδῶς ὡς πρὸς τοὺς ἄλλους τῆς πομπῆς μετασχόντας. Ἡ νύμφη ῥαντίζεται ἐν τῷ προδόμῳ δι' ἡγιασμένου ὕδατος ὑπὸ τῆς νυμφαγωγῆς, εὐχεται τοῖς θεοῖς τοῦ νέου οἴκου καὶ κοινῶς μετὰ τοῦ νυμφίου ἀνάπτει τὸ ἐπὶ τῆς ἐστίας πῦρ διὰ δαδὸς ἐκ λευκακάνθης, ὑπὲρ ἧς πρὸ τῆς ἐκ τοῦ πατρικοῦ οἴκου ἀναχωρήσεως οἱ κεκλημένοι ἤριζον καὶ οἱ λαβόντες θριαμβευτικῶς κομίζουσιν εἰς τὸν οἶκον. Ἐνῶ δὲ ἡ νύμφη ὑπὸ τῆς νυμφαγωγῆς ὀδηγουμένη εἰσέρχεται εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον, τὸ ἐξωθεν ἰστάμενον πλῆθος ἀκόσμως θορυβοῖ καὶ ἄσεμνα ἄσματα καὶ λογοπαίγνια ἐκφέρει.

Εὐχόμενοι ἤδη εἰς τὸν Σουλπίκιον καὶ τὴν Ναιβίαν πᾶν ἀγαθὸν ἀφίνομεν αὐτοὺς νὰ διέλθωσιν ἐν ἡσυχίᾳ τὴν σελήνην τοῦ μέλιτος, ἵνα μετ' ὀλίγον θαυμάσωμεν αὐτὴν ὡς Ῥωμαίαν δέσποιναν ἐν τῷ ἵπποδρόμῳ.

B'

Ἀφοῦ παρῆλθον ὀλίγαι ἀπὸ τοῦ γάμου ἡμέραι ἡ Ναιβία, Ῥωμαία δέσποινα πλέον, ἠθέλησε νὰ ἐπιδειχθῇ ὡς τοιαύτη καὶ δημοσία, μεταβαίνουσα εἰς τὸ ἵπποδρόμιον ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ μεγαλοπρεπείᾳ. Ὁ Σουλπίκιος καὶ πολλὰ κληρονομήσας καὶ πολλὰ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος κερδίζων εἶχεν ἄφθονον καὶ πολυτελῆ τὸν κόσμον τῆς συζύγου του, ἧτις ἄλλως καὶ ἐκ τοῦ πλουσίου πατρικοῦ οἴκου πλεῖστα πολύτιμα πράγματα εἶχε μεθ' ἑαυτῆς κομίσαι. Πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν αἱ θαλαμηπόλοι καὶ αἱ δοῦλαι ἦσαν εἰς ἀδιάκοπον κίνησιν, καὶ αἱ μὲν συνε-

σκέπτοντο μετὰ τῆς κυρίας περὶ τῶν ἐσθήτων καὶ τοῦ κόσμου, ὃν ἡ θέσποινα ὤφειλε νὰ φορέσῃ, αἱ δὲ ἕτεραι ἠσχολοῦντο εἰς τὸ νὰ πλύνωσι, νὰ σιδερώσωσι, νὰ κάμουν τὰς πτυχάς, διότι σωροὶ νέων φορεμάτων ἔκειντο ἐστοιβαγμένοι πρὸ αὐτῶν, ἅτινα πρὸ μικροῦ ἠγοράσθησαν ἀπὸ τῆς παρὰ τὸν ναὸν τοῦ Ἡρακλέους πωλητρίας νεωτεριστικῶν ἀντικειμένων. Ὁθῶναι Κιλικίας, βύσσος Ἰνδική, πρωτοφανοῦς λεπτότητος ἡμιμετάξινα καὶ διαφανέστατα παντὸς χρώματος ὑφάσματα, χρυσοκέντητα παρενθέματα διὰ τὴν παρυφήν τῆς στολῆς, καὶ πλῆθος νέων ποικιλτικῆς δειγμάτων. Ἀλλὰ καὶ πλῆθος ἄλλων κλωπι-στικῶν ἀντικειμένων εἶχεν ὁ Σουλπίκιος ἀγοράσει παρὰ τοῦ περιφήμου γαλάτου ἀρωματοπώλου παρὰ τὸ μέγιστον Ἴπποδρόμιον, διότι παρ' αὐτῷ ἠδύνατό τις νὰ εὔρῃ πᾶν ὅ,τι ἡ Αἴγυπτος, ἡ Συρία καὶ ἡ μυθώδης Ἰνδία παράγει, κρόκου, μύρτου, ρόδου καὶ κυπαρίσσου ἔλαιον, ἀραβικὰς ἀλοιφὰς ἐντὸς πυξίδων ἐξ ὀνύχων καὶ ἀλαβάστρου, μυστικὰ φάρμακα πρὸς κάλλυνσιν τοῦ δέρματος, κασσίαν, μύρραν, βδέλλιον, νάρδον, μαλάβαθρον, βάλσαμον, κίστον, κλωπιστικά μέσα, ἅτινα οὐδέποτε ἔλειπον ἀπὸ τοῦ κομμωτηρίου ἐπισήμου Ῥωμαίας δεσποίνης. Ἰδίως δὲ ἀγαπηταὶ λίαν ἦσαν μυραλοιφαὶ ἐκ Γαλλίας καὶ Γερμανίας πρὸς βαφήν τῶν τριχῶν.

Λευκία, νάρκισσοι, λείρια, ὑάκινθοι καὶ ρόδα, πάντα νωπότατα καὶ εὐωδέστατα καὶ τεχνικοὶ στέφανοι ἐξ Ἀλεξανδρείας καθ' ἐκάστην ἐβδομάδα στελλόμενοι ἦσαν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς δεσποίνης.

Καθ' ἣν ἡμέραν ἔμελλε νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸν κόσμον ἡ Ναιβία, ἠγέρθη λίαν πρωτὶ καὶ ὑπὸ τῆς θεραπεινίδος αὐτῆς Χλόης συνοδευομένη ἐπορεύθη εἰς τὸ κομμωτήριόν της, ἔνθα ὁμιλος ἄλλων ὑπηρετριῶν προσμένει μετὰ φόβου καὶ ἀγωνίας, διότι ἡ Κυρία κατὰ πρώτην φορὰν μέλλουσα νὰ ἐμφανισθῇ εἰς τὸ κοινόν, ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπιδείξῃ ὅλην αὐτῆς τὴν καλλονὴν καὶ τὸν κόσμον, καὶ κινήσῃ τὸν θαυμασμόν.

Παρὰ τοὺς ἐπηργυρωμένους καὶ ἀπαστράπτοντας τοίχους ἐναλλάξ ἴσταντο ἐστρωμένοι κλιντήρες, καλλιτεχνικώτατα τραπέζια, ἐφ' ὧν ἔκειντο πολυάριθμα καλλωπιστικά ἀντικείμενα, πληροῦντα πᾶν τὸ δωμάτιον θαυμασίας εὐωδίας. Ἐδῶ φιαλίδια ἐκ καθαρᾶς καὶ λευκῆς ὑέλου ἐμπεριεῖχον αἰθήρια

ἔλαια, ἐκεῖ ἄλλα διαφόρων ἄλλων χρωμάτων μέχρι ἀπάτης ὁμοίων πρὸς πολυτίμους λίθους ἐπληροῦντο κυπρίας κόνεως, ἀλοιφῆς ἐκ Μένδης, καταπλασματίων καλλωπιστικῶν, ψιμυθίου ἐρυθροῦ καὶ λευκοῦ καὶ χρώματος πρὸς βαφὴν τῆς κόμης, τῶν ὀφρύων, τῶν βλεφαρίδων καὶ φλεβῶν. Ἀλλαχοῦ δὲ ἐπὶ τραπεζίων ἔκειντο τὰ διάφορα ἄλλα τοῦ κόσμου τῆς κυρίας ἀντικείμενα.

Ἡ Ναιβία ἐκάθησεν ἐπὶ ἔδρας γεγλυμμένης καὶ διὰ σφιγῶν κεκοσμημένης, ἔθηκε τοὺς πόδας ἐπὶ ἐστρωμένου ὑποποδίου, καὶ ἀκουμβήσασα ἐπὶ τῶν πορφυρῶν προοκεφαλαίων ἔνευσεν εἰς τὰς θεραπείδας.

Κατὰ πρῶτον προσῆλθεν ἡ Χλόη, κομίζουσα κιβωτίδιον πλήρες μαστίχης τῆς Χίου, ἐξ ἧς ἡ Ναιβία διὰ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων λαβοῦσα ὀλίγην ἔθηκεν εἰς τὸ στόμα. Ἡ μαστίχη ἐχρησίμευε πρὸς καθαρισμόν καὶ διατήρησιν τῶν ὀδόντων.

Ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ εἰσῆλθεν ἡ Νέαιρα, ἡ ἐπιδέξιος κομώτρια καὶ λαβοῦσα θέσιν ὀπισθεν τῆς Κυρίας ἤρξατο νὰ κτενίζῃ τὴν κόμην δι' ἐλεφαντίνης κτενός, ἀφοῦ πρῶτον ἐρράντισε ταύτην δι' ἀρωματώδους ὕδατος, ἐν ᾧ ὁ νάνος Κάρπος ἐκτάκτου καλλονῆς παῖς δωδεκαετής, λυδὸς τὴν καταγωγὴν, χρυσοκέντητα φορῶν σανδάλια καὶ διαφανῆ ποδήρη χιτῶνα, ἐπλησίασεν ἔχων κάτοπτρον καὶ ἐτοποθετήθη πρὸ τῆς δεσποίνης.

Ἀφοῦ δὲ διετάχθη καλῶς ἡ κόμη, καὶ περιειλίχθη διὰ διαδήματος, ὃ ἐστὶ διὰ λευκῆς μεταξίνης ταινίας κεκοσμημένης διὰ φύλλων χρυσοῦ καὶ μαργαριτῶν, ἧτις περὶ τὸ μέτωπον καὶ τοὺς κροτάφους συνεκράτει τὴν κόμην κάτωθεν τοῦ ἄμματος, εἰσῆλθεν εἶτα ἡ Σπάρτη κρατοῦσα πυξίδα πλήρη ψιμυθίου καὶ μαρμάρινον τρυβλίον, ἵνα ἐν τούτῳ ἀναυχήσῃ τὸ ἐρυθρὸν καὶ λευκόν. Ἀλλὰ πρὶν κάμῃ ἀρχὴν τοῦ ἔργου τῆς, ὤφειλεν ἡ Κύθηρις νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἡ Σπάρτη ἦτο ἔτι νῆστις καὶ εἶχε μασήσει τὰ προδιαγεγραμμένα φάρμακα, ἵνα καθαρῶς τὸ στόμα αὐτῆς καὶ τοὺς ὀδόντας· διότι τὸ ψιμύθιον ἔπρεπε νὰ κατασκευασθῇ διὰ τῆς σιέλου γυναικὸς ἀναρίστου. Παρεῖαι, μέτωπον καὶ χεῖλη ἐβάφησαν, διὰ λεπτοῦ δὲ χρωστικῆς αἰ μὲν παρὰ τοὺς κροτάφους φλέβες ἐχρωματίσθησαν κυαναῖ, αἰ βλεφαρίδες μέλαιναι καὶ τέλος διὰ βελονοειδοῦς, ἐκ τῶν ἄνω κεκομμένου ἐλεφαντίνου ὄγκου ἤχθησαν ἐπὶ τοσοῦτον

τὰ δύο ὑπερήφανα τῶν ὀφρύων τόξα, ὥστε σχεδὸν συνηντήθησαν.

Μετὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ὑπελείπετο τὸ δυσχερέστερον μέρος, ἡ ἔνδυσις τῶν φορεμάτων καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου. Ἐπὶ τοῦ ἐσωτέρου χιτῶνος, λεπτοῦ ἐκ βύσσου ἰνδικοῦ ὑφάσματος, ἐνεδύθη ἡ δέσποινα δεύτερον χιτῶνα ἐκ λευκοῦ αἰγυπτιακοῦ λίνου, καὶ οὗτος ὡς ὁ πρῶτος κάτωθεν τοῦ στήθους συνεσφίγγετο διὰ ταινίας. Ἦσαν δὲ ἀμφοτέροι τόσον λεπτοὶ ὥστε πέντε ἢ ἕξ ὁμοῦ ἀπετέλουν τὸ βᾶρος συνήθους ἐξ ἐρίου χιτῶνος.

Μετὰ ταῦτα ἤρχετο ἡ στολή (stola), τὸ κύριον γυναικεῖον φόρεμα, τὸ δὲ σχῆμα αὐτῆς, τὸ χρῶμα καὶ τὰ ποικίλματα παρήλλασσον κατὰ τὸν ἐπικρατοῦντα νεωτερισμόν. Ἦτο δὲ καὶ ὁ χιτῶν ἐρραμμένον ἔνδυμα, ὅπερ μακρὸν δὲν ἐνεδύοντο, ἀλλ' ἔρριπτον μόνον ἄνωθεν· εἶχε δὲ μακρὰς ἢ βραχείας χειρίδας, πλατεῖαν πρὸς τὸν λαιμὸν ἐκτομὴν καὶ πλατεῖαν κάτωθεν παρυφῆν.

Ἐκ τῶν διαφόρων στολῶν ἡ Ναιβία ἐκλέγει σήμερον ἐκείνην, ἥτις εἶχε χρῶμα ἀμεθύστου λίθου. Αὕτη εἶχεν ἰκανῶς πλατείας μέχρι τοῦ ἀγκῶνος καθικνουμένας χειρίδας, αἵτινες ἐπὶ τῆς ἐξωθεν πλευρᾶς ἦσαν ἀνεσχισμέναι καὶ συνεκρατοῦντο διὰ τριῶν ἡμισελινοειδῶν πορπῶν, κάτωθεν δὲ εἶχον πλατεῖαν παρυφῆν. Ἡ στολή περιεβάλλετο καὶ ἐλευθέρα κατέπιπτε πρὸς τὰ κάτω καὶ ἐγγίζουσα τῶν ποδῶν. Ἐπειτα δὲ περιετίθετο ζώνη, ἀνασηκῶνθουσα τόσον τὸ φόρεμα, ὥστε ἀπετέλει ἐπιμελῶς διατεταγμένον κόλπον καὶ ἔφθανε μέχρι τῶν ἄκρων τῶν ποδῶν. Ἡ παρυφή ὀλίγον κάτωθεν τοῦ γόνατος ἀρχομένη ἦτο ἐρυθρὰ πλήρης λεπτῶν ποικιλμάτων διὰ λευκῆς μετάξης, μαργαριτῶν καὶ χρυσοσήματος, καὶ ἔχουσα πληθὺν μικρῶν παραλλήλων πτυχῶν. Ἡ ζώνη, ἥτις ἕνεκα τοῦ ἐπικειμένου κόλπου δὲν ἦτο ὀρατὴ, συνίστατο ἐξ ἀπαλῆς, πλατείας καὶ χρυσοκεντήτου ταινίας.

Ἄνωθεν τῆς στολῆς, ἥτις ἦτο τὸ χαρακτηριστικὸν ἔνδυμα τῶν ῥωμαίων γυναικῶν, καὶ δὲν ἐπετρέπετο νὰ φέρωσιν οὔτε ξένοι, οὔτε ἀπελεύθεροι, ἔπρεπεν εἶτι νὰ φορέσῃ ἡ δέσποινα καὶ τὸν πέπλον (palla), ὅστις ἦτο ὁμοίος πρὸς τὴν ἀνδρικὴν τήβεννον, εὐρὺ καὶ ἄρραφον περίβλημα, περὶ τὸ σῶμα ῥιπτόμενον, ὅπερ καλύπτει ὤμους καὶ βραχίονας καὶ σχεδὸν μέχρι τῶν γονάτων καθικνούμενον περιετύλισσε ἅπαν τὸ σῶμα—ἡ Ναι-

βία σήμερον πέπλον ἐκλέγει ἀνοικτὸν κυανοῦ χρώματος μετ' ἐρυθροῦ ὑπερραμένον.

Ἐπὶ δύο προσκεφαλαίων, ἅτινα προσεκόμισεν ἡ Χλόη, ἦσαν ἐνώτια διατεταγμένα τυρρηνικῆς ἐργασίας καὶ ἑλληνικῆς, ὧν τὰ μὲν εἶχον ἀρχαῖκόν τύπον, ἄλλα δὲ εἶχον τὴν μορφήν ἀμορφέων, σκαράβων, ἀνθέων, λωτοῦ κλπ. Ἄλλ' ἡ κυρία οὐδὲν τούτων ἐξέλεξε, διατάξασα δὲ νὰ φέρωσιν αὐτῇ κιβωτίδιον ἔλαβεν ἐκ τούτου ἓν μέγα, ὅλως καινουργές, ἐφ' οὗ μέγας ἐκρέματο μαργαρίτης καὶ γελῶσα εἶπεν, ὅτι ἐπεθύμει νὰ φανῆ σὺφρων καὶ μόνον τὸ ἕτερον τῶν ὠτων τῆς ἠθελε νὰ κοσμήσῃ.

Ἐκ μεγάλου ἀγγείου καθαροῦ χρυσοῦ σκαλίσασα ἡ Χλόη ἐξήγαγε διάφορα περιδέραια ἐκ μαργαριτῶν, ἡλέκτρου, καὶ ἄλλων πολυτίμων λίθων χρυσοῦ κεκοσμημένων. Τριπλῆ σειρὰ ἐκ χρυσονήματος ἐν ἧ δια μικρῶν χρυσῶν ἀλύσεων ἐκρέμαντο σμαράγδινα λωτοῦ ἄνθη μετὰ χρυσῶν κεφαλῶν Ἴσιδος, τὰ δὲ ἄκρα ἀπετέλουν δύο ἐξ ὀπαλλίων σκάραβοι καὶ ἔμπροσθεν ἐκρέματο ἡμισελήνοειδὲς περιάπτον ὡς φυλακτῆριον κατὰ τῶν κακῶν βλεμμάτων, ἐξελέγη σήμερον ὡς περιδέραιον τῆς Ναιβίας.

Ὡς πόρπην δὲ τοῦ στήθους ἐξέλεξεν ἡ κυρία τὴν ἔχουσαν κεφαλὴν Σεράπιδος, περὶ τοὺς βραχίονας ἔθηκε χρυσᾶ ψέλλια ἀπλᾶ, περὶ δὲ τοὺς δακτύλους δύο χρυσοῦς δακτυλίους μετὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Μάρκου Βρούτου ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου Ἡρακλείδου κατασκευασθέντας καὶ μέγαν σαρδώνυχα, ἐφ' οὗ ἦτο ἐσκαλισμένη ἡ Ἀφροδίτη λουομένη μετὰ ἐξ ἄλλων μορφῶν. Ἐπὶ τοῦ μικροῦ δακτύλου ἐφόρεσεν ἡ Ναιβία δακτύλιον χρυσοῦν μετὰ σμαράγδου. Ἐνυπῆρχε δὲ κοίλωμά τι, ἐν ᾧ εὐρίσκετο δηλητήριον, τοῦθ' ὅπερ μόνον ἡ Κύθηρις ἐγίνωσκε.

Μετὰ τοῦτο προσῆλθεν ἡ δούλη Κυνθία καὶ γονυπετήσασα ἀφήρεσε τὰ δι' ἐρυθρῶν ταινιῶν σανδάλια καὶ περιέδεσε τὰς ἐνδρομίδας ἐκ λεπτοῦ βαβυλωνίου δέρματος, ἅτινα ἦσαν κροκωτὰ καὶ κεκοσμημένα διὰ μεταξίνων ποικιλιμάτων καὶ διὰ παρυφῆς ἐκ μαργαριτῶν.

Οὕτω δὲ ὠραία, ὡς ἡ Ἡρα προσμένουσα ἐπὶ τῆς Ἰδης τὸν Δία, ἦτο ἤδη ἕτοιμος ἡ Ναιβία νὰ μεταβῆ εἰς τὸν Ἰππόδρομον.